

Leeswijzer huisvestingsmatrix bijzondere doelgroepen

Deze leeswijzer is bedoeld om u te helpen de huisvestingsmatrix beter te begrijpen. De matrix biedt een gestructureerd overzicht van de verschillende bijzondere doelgroepen in Hoorn, hun specifieke huisvestings- en ondersteuningsbehoeften, en de bijbehorende randvoorwaarden en oplossingen.

In de huisvestingsmatrix worden de volgende elementen behandeld:

1. **Bijzondere doelgroepen:** Dit gedeelte van de matrix categoriseert verschillende groepen, zoals statushouders, asielzoekers, Oekraïense ontheemden, mensen met een beperking, en kwetsbare inwoners met complexe problematiek. Voor elke doelgroep worden de unieke uitdagingen en ondersteuningsbehoeften beschreven, wat inzicht biedt in de noodzaak voor gerichte aanpakken.
2. **Randvoorwaarden:** In deze sectie worden de noodzakelijke voorwaarden en aandachtspunten voor passende huisvesting besproken. Dit omvat onder andere de woonbehoeften, zorg en gezondheid in relatie tot huisvesting, en de benodigde begeleiding en ondersteuning. Het biedt een kader voor het evalueren van de effectiviteit van de huisvestingsoplossingen.
3. **Soorten huisvesting:** De matrix biedt een overzicht van de verschillende huisvestingsoplossingen, gecategoriseerd op basis van hun aard, gebruiksduur en doorlooptijd. Dit helpt bij het identificeren van de meest geschikte opties voor elke doelgroep, afhankelijk van hun situatie en behoeften.

De huisvestingsmatrix is ontworpen als een praktisch instrument om beleidsmakers, zorgverleners en andere betrokkenen te ondersteunen bij het realiseren van effectieve huisvestingsstrategieën. Door deze leeswijzer te gebruiken, kunt u de matrix beter interpreteren en de onderlinge verbanden tussen de doelgroepen, hun behoeften en de beschikbare huisvestingsoplossingen beter begrijpen.

Wij hopen dat deze leeswijzer u van dienst zal zijn bij het werken met de huisvestingsmatrix en dat het bijdraagt aan de ontwikkeling van een inclusieve en ondersteunende woonomgeving voor alle inwoners van Hoorn.

Bijzondere doelgroepen

In Hoorn zijn er verschillende groepen mensen met unieke huisvestings- en ondersteuningsbehoeften. Deze groepen hebben vaak te maken met complexe problematiek die hun integratie en participatie in de samenleving bemoeilijkt. Het bieden van passende zorg en begeleiding is essentieel om hen te

helpen een stabiele en veilige leefomgeving te creëren. Hierna volgen de te onderscheiden doelgroepen die in Hoorn worden gehanteerd.

1. Statushouders

1.1 Statushouders regulier

Een statushouder is een asielzoeker die in Nederland een (tijdelijke) verblijfsvergunning heeft gekregen. Ze hebben de mogelijkheid om in Nederland te blijven en moeten zo snel mogelijk integreren. Dit betreft personen die vaak weinig tot geen sociaal netwerk hebben, en onbekend zijn met de Nederlandse taal en cultuur.

1.2 Statushouders met specifieke behoeften

Dit zijn statushouders die naast de reguliere integratiebehoefte te maken hebben met aanvullende en complexe problematiek. Dit kan problemen omvatten zoals ernstige medische problematiek, psychische aandoeningen (waaronder trauma's), en ernstige lichamelijke aandoeningen. Deze problemen vertragen of bemoeilijken hun integratie en participatie in de samenleving.

2. Asielzoekers

2.1 Asielzoekers regulier

Een asielzoeker is iemand die in een ander land (zoals Nederland) bescherming zoekt en een asielaanvraag heeft ingediend. Deze personen verblijven in opvanglocaties van het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) in afwachting van de beslissing over hun asielprocedure. Ze hebben recht op medische zorg en het recht om direct te klagen indien de opvangvoorziening of asielprocedure te wensen overlaat.

3. Ontheemden

3.1 Oekraïense ontheemden

Personen die vluchteling zijn vanuit Oekraïne, die een verblijfsstatus hebben op basis van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Ze hebben recht op basisvoorzieningen, medische zorg en het recht om direct te klagen als de opvangvoorziening of asielprocedure te wensen overlaat.

4. Mensen met een beperking

4.1 Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Volwassenen met een blijvende beperking in hun cognitieve functies. Ze hebben vaak moeite met abstract denken, het overzien van gevolgen van keuzes, en het organiseren van hun dagelijks leven, administratie en financiën. Zij hebben vaak begeleiding en ondersteuning nodig.

4.2 Kinderen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Kinderen en jongeren met een blijvende beperking in hun cognitieve functioneren. Deze beperking beïnvloedt hun ontwikkeling, motoriek, deelname aan ontwikkelingsmogelijkheden en volwassenen hebben vaak begeleiding nodig. Ze hebben begeleiding nodig bij school, vrijetijdsbesteding, het organiseren van hun dagelijks leven, en bij dagelijkse handelingen.

4.3 Mensen met een licht lichamelijke beperking

Volwassenen wier mobiliteit permanent of langdurig beperkt is, hetgeen hun zelfredzaamheid beïnvloedt. Dit kan een motorische, zintuiglijke of visuele beperking zijn. Ze hebben mogelijk aanpassingen nodig in hun woonomgeving, bij dagelijkse handelingen en het zelfstandig leven.

4.4 Kinderen met een licht lichamelijke beperking

Kinderen en jongeren wier fysieke mobiliteit permanent of langdurig beperkt is. Dit beïnvloedt hun ontwikkeling, motoriek, deelname aan ontwikkelingsmogelijkheden en volwassenen hebben vaak begeleiding nodig. Ze hebben vaak aanpassingen nodig om zo optimaal mogelijk te kunnen deelnemen aan activiteiten en participeren in het dagelijks leven.

5. Kwetsbare inwoners (met complexe problematiek)

5.1 Personen met psychische problemen

Mensen met gediagnosticeerde psychische aandoeningen, zoals ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA). Zij leiden in hoge mate beperkingen op het gebied van maatschappelijk functioneren en hebben vaak behoefte aan begeleiding bij structuur, dagbesteding, financiën, en het opbouwen of onderhouden van sociale contacten.

5.2 Personen met verslavingsproblematiek

Mensen die herstellende zijn van een verslaving (alcohol, drugs, gokken, etc.) en een stabiele woonomgeving met ondersteunende woonplek nodig hebben. Ze zoeken een veilige plek om herstel te bevorderen, een sociaal netwerk op te bouwen en volledig te re-integreren in de maatschappij.

5.3 Dak- en thuislozen

Personen die geen vaste woon- of verblijfplaats hebben en afhankelijk zijn van opvang. Ze hebben geen inkomen, geen sociaal netwerk of familie/vrienden. Naast directe huisvesting hebben ze vaak intensieve ondersteuning nodig voor het aanpakken van onderliggende problemen zoals verslaving, psychische problematiek, schulden en gebrek aan sociale isolatie.

5.4 Jongeren met multi problematiek

Jongeren (doorgaans tussen 12-23 jaar) die te maken hebben met een combinatie van diverse problemen op meerdere levensgebieden. Denk aan schulden, relatieproblemen, middelengebruik, gedragsproblemen, schooluitval, problemen thuis of sociale isolatie. Ze hebben vaak geen stabiele en/of zelfstandige woonomgeving.

5.5 Ouderen met complexe zorgvragen

Kwetsbare ouderen die door een combinatie van fysieke, mentale en/of sociale problemen niet langer zelfstandig of met lichte ondersteuning thuis kunnen wonen. Ze hebben vaak intensieve begeleiding nodig die verder gaat dan alleen lichamelijke zorg. Het vinden van een geschikte woonplek in een verpleeghuis is niet altijd direct mogelijk.

5.6 Slachtoffers van huiselijk geweld

Dit zijn personen, veelal vrouwen en kinderen, die tijdelijk onderdak en bescherming zoeken vanwege huiselijk geweld of eengerelateerd geweld. Ze hebben behoefte aan een veilige en stabiele woonomgeving, vaak met specifieke begeleiding om trauma's te verwerken, zelfstandigheid te herwinnen en een nieuw leven op te bouwen, los van de gewelddadige situatie.

Randvoorwaarden

Randvoorwaarden en aandachtspunten voor passende huisvesting

1. Huisvesting en woonbehoeften

1.1 Woonvormen en begeleidingsintensiteit

De diversiteit aan woonvormen is essentieel voor passende huisvesting van kwetsbare doelgroepen, variërend in zelfstandigheid en begeleidingsintensiteit.

1.1.1 *Zelfstandige woonruimte (zonder begeleiding)*

Woonvorm waarbij bewoners volledig zelfredzaam zijn en geen professionele ondersteuning nodig hebben voor dagelijks functioneren.

1.1.2 *Zelfstandige woonruimte met begeleiding*

Beschrijving: Bewoners wonen zelfstandig maar ontvangen periodiek begeleiding aan huis voor dagelijkse taken, administratie en sociaal netwerkopbouw.

Doelgroep: Personen met redelijke zelfredzaamheid die ondersteuning nodig hebben voor stabiel functioneren in een zelfstandige woonsituatie.

1.1.3 *Begeleid wonen in groepswoning (24/7, dagelijks of wekelijks begeleid)*

Beschrijving: Bewoners delen een woning met continue (24/7, dagelijks of wekelijks) begeleiding, afgestemd op de groepsbehoefte.

Doelgroep: Personen die meer structuur, toezicht en directe begeleiding vereisen dan in een zelfstandige setting, maar wel in een groep kunnen functioneren (vaak bij psychische kwetsbaarheden of licht verstandelijke beperking).

1.1.4 *Beschermd wonen*

Beschrijving: De meest intensieve begeleide woonvorm, veelal in een instelling met 24/7 begeleiding en toezicht. Focus op stabilisatie, veiligheid en intensieve ondersteuning bij complexe problematiek, met beperkte vrijheid.

Doelgroep: Personen met ernstige psychische problemen, verslavingsproblematiek of andere complexe meervoudige problemen die hoge mate van begeleiding en een veilige, gestructureerde omgeving nodig hebben.

1.1.5 *Wonen met ondersteuning prikkelarm begeleidend*

Beschrijving: Specifieke woonvorm in een prikkelarme omgeving (minimalisatie van geluid, licht, geuren, drukte). Begeleiding is gespecialiseerd in omgaan met overprikkeling en het bieden van een gestructureerde, voorspelbare omgeving.

Doelgroep: Personen die extreem gevoelig zijn voor prikkels, zoals mensen met autisme, ernstige trauma's of specifieke neurologische aandoeningen, waarbij overprikkeling functioneren en welzijn belemmert.

1.1.6 *Tijdelijke opvang/crisisopvang met begeleiding*

Beschrijving: Kortdurende opvang en begeleiding in acute crisissituaties (bijv. dakloosheid, huiselijk geweld). Begeleiding gericht op stabilisatie, veiligheid en toekomstperspectief.

Doelgroep: Personen in acute nood die direct onderdak en intensieve begeleiding behoeven (bijv. dak- en thuislozen of personen uit blijf-van-mijn-lijfhuizen).

1.2 Locatie

De keuze van de locatie voor huisvesting is strategisch en dient aan te sluiten bij de behoeften van de doelgroep, met aandacht voor nabijheid van voorzieningen, sociaal netwerk en de aard van de omgeving (rustig/levendig).

1.2.1 *Nabijheid sociaal netwerk*

Cruciaal voor statushouders, Oekraïners en mensen uit blijf-van-mijn-lijfhuizen (voor het opbouwen van een nieuw, veilig netwerk). Ook voor ouderen met complexe zorgvragen is de nabijheid van familie of bekenden van groot belang.

1.2.2 *Toegang tot openbaar vervoer*

Essentieel voor jongeren met multiproblematiek, personen met psychische problemen en mensen met een licht verstandelijke beperking ter bevordering van zelfstandigheid, dagbesteding en participatie.

1.2.3 *Nabijheid van voorzieningen*

Directe toegang tot winkels, huisartsen en apotheken is van belang voor alle doelgroepen, maar in het bijzonder voor mensen met een (licht) lichamelijke beperking en ouderen met complexe zorgvragen.

1.2.4 Rustige omgeving

Een rustige omgeving is gewenst voor personen met psychische problemen, verslavingsproblematiek, en mensen uit blijf-van-mijn-lijfhuizen (i.v.m. traumaverwerking en prikkelgevoeligheid).

1.2.5 Levendige omgeving

Een levendige kan wenselijk zijn voor doelgroepen die actieve participatie en integratie nastreven, zoals statushouders en Oekraïners, mits overprikkeling wordt voorkomen.

1.3. Toegankelijkheid

De fysieke toegankelijkheid van huisvesting is een cruciale randvoorwaarde voor specifieke doelgroepen, om zo zelfstandigheid en welzijn te garanderen.

1.3.1 Rolstoeltoegankelijkheid (lift, brede deuren)

Essentieel voor mensen met een licht lichamelijke beperking (volwassenen en kinderen) die afhankelijk zijn van een rolstoel of ander hulpmiddel voor mobiliteit. Ook voor ouderen met complexe zorgvragen kan dit noodzakelijk zijn om veilig en comfortabel te kunnen wonen.

1.3.2 Aanpassingen voor zintuiglijke beperkingen

Betreft aanpassingen voor visuele (bijv. braille, geleidelijnen) of auditieve (bijv. visuele alarmsystemen, ringleidingen) beperkingen. Relevant voor mensen met een licht lichamelijke beperking (volwassenen en kinderen) met zintuiglijke uitdagingen.

1.3.3 Begane grond woning

Een voorkeur of vereiste voor mensen met een licht lichamelijke beperking (volwassenen en kinderen) en ouderen met complexe zorgvragen, om mobiliteitsproblemen en valrisico's te minimaliseren.

1.4 Woonperspectief

De beoordeling van het woonperspectief omvat de gewenste woonduur en de relevantie van het woonverleden, essentieel voor een duurzame plaatsing.

1.4.1 Tijdelijk

Tijdelijke woonduur is relevant voor doelgroepen in overbruggingssituaties, zoals mensen uit blijf-van-mijn-lijfhuizen (om na de crisisopvang door te stromen naar een zelfstandige of begeleide woonvorm) en dak- en thuislozen (voor wie tijdelijke opvang een eerste stap naar stabilisatie is). Ook kan het van toepassing zijn op statushouders en Oekraïners als tijdelijke opvang noodzakelijk is in afwachting van definitieve huisvesting.

1.4.2 Permanent

Permanente woonduur is het streven voor alle doelgroepen indien stabiliteit en zelfredzaamheid dit toelaten, en is met name belangrijk voor mensen met een (licht) verstandelijke of lichamelijke beperking en ouderen met complexe zorgvragen die gebaat zijn bij een stabiele en langdurige woonomgeving.

2. Zorg & gezondheid, in relatie tot huisvesting

Passende huisvesting is essentieel voor gezondheid en welzijn. De wisselwerking tussen wonen en fysieke, mentale gezondheid en verslavingsproblematiek vraagt om een geïntegreerde aanpak.

2.1 Fysieke gezondheid

De vraag naar levensloopbestendige woningen groeit. We dienen drempelvrije nieuwbouw stimuleren en woningaanpassingen versnellen via de Wmo. Technologie zoals domotica kan langer zelfstandig wonen ondersteunen. Adequate thuiszorginfrastructuur is hierbij cruciaal.

2.1.1 Mentale gezondheid

Een stabiele en veilige woonomgeving is fundamenteel voor mentale gezondheid. We moeten het tekort aan betaalbare woningen voor mensen met psychische kwetsbaarheden aanpakken, bijvoorbeeld door voorrangbeleid. Tevens is uitbreiding van diverse begeleide woonvormen essentieel, met aandacht voor geleidelijke overgangen en preventie van dakloosheid.

2.1.2 Verslavingsproblematiek

Voor mensen in herstel is een drugsvrije en alcoholvrije woonomgeving van groot belang. We dienen meer 'sobere' woonvormen creëren en nazorg inclusief terugvalpreventieprogramma's integreren in de woonsituatie. Intensieve samenwerking tussen woningcorporaties, gemeenten en zorg- en justitie-instanties is hierbij noodzakelijk.

3. Begeleiding & ondersteuning, in relatie tot huisvesting

Effectieve begeleiding is essentieel voor succesvolle huisvesting van kwetsbare groepen. De juiste vorm en intensiteit van ondersteuning bevorderen zelfredzaamheid en een stabiele woonomgeving.

3.1 Zelfredzaamheid

De mate van zelfredzaamheid (huishoudbeheer, financiën, woningonderhoud) bepaalt de benodigde woonvorm. Beleid moet differentiëren tussen zelfstandig wonen met ambulante ondersteuning en diverse vormen van begeleid of beschermd wonen, om zo over- of onderbegeleiding te voorkomen.

3.2 Dagstructuur & sociale vaardigheden

Een stabiele dagstructuur en adequate sociale vaardigheden zijn cruciaal voor functioneren in een woonsituatie. Beleid dient begeleiding te bieden gericht op het aanleren en verstevigen van deze vaardigheden, om isolatie en conflicten te voorkomen en integratie te bevorderen.

3.3 Begeleidingsintensiteit

De benodigde intensiteit van begeleiding dient flexibel te zijn en periodiek worden geëvalueerd. Beleid dient te zorgen voor een divers aanbod – van lichte ondersteuning tot 24/7 toezicht – met mogelijkheden voor opschaling of afschaling, in nauwe samenwerking tussen gemeenten, zorg en woningcorporaties.

4. Werk, dagbesteding & scholing, in relatie tot huisvesting

Werk, dagbesteding en scholing zijn essentieel voor financiële stabiliteit en een zinvolle dagstructuur, cruciaal voor duurzame huisvesting.

4.1 Financiële stabiliteit

Inkomen of uitkering bepaalt de betaalbaarheid van woonlasten. Beleid moet zich richten op het stimuleren van arbeidsparticipatie, effectieve schuldhulpverlening en het waarborgen van voldoende inkomen om woononzekerheid te voorkomen.

4.2 Dagbesteding

Een zinvolle dagbesteding (werk, vrijwilligerswerk, dagbesteding, scholing) creëert een stabiele leefomgeving en voorkomt sociaal isolement. Beleid moet zorgen voor een divers en toegankelijk aanbod van dagbesteding en scholing, en een integrale aanpak tussen woningtoewijzing en daginvulling.

5. Sociaal netwerk & leefomgeving, in relatie tot huisvesting

Het sociale netwerk en de leefomgeving beïnvloeden sterk de mogelijkheid tot zelfstandig wonen, veiligheid en welzijn.

5.1 Netwerk

Een ondersteunend sociaal netwerk verkleint de noodzaak van professionele ondersteuning voor zelfstandig wonen. Beleid moet informele zorg en buurtnetwerken versterken en professionals aanmoedigen netwerkgericht te werken.

5.2 Participatie & veiligheid

De voorkeur voor een woonomgeving en het gevoel van veiligheid zijn essentieel voor de kwaliteit van leven. Beleid moet bewoners betrekken, zorgen voor veilige openbare ruimtes en een divers woonaanbod creëren dat aansluit bij diverse voorkeuren.

5.3 Overlast

Het voorkomen of beheersen van overlast is cruciaal voor woonstabiliteit. Beleid moet inzetten op vroegsignalering, buurtbemiddeling, duidelijke afspraken en specifieke begeleiding om conflicten en huisuitzettingen te voorkomen.

Soorten huisvesting

Overzicht huisvestingsoplossingen naar aard, gebruiksduur en doorlooptijd

Dit overzicht categoriseert diverse huisvestingsoplossingen op basis van hun verwachte gebruiksduur en de benodigde uitvoeringsdoorlooptijd. De keuze voor een specifieke huisvestingsvorm is afhankelijk van de beleidsdoelstellingen, de duur van de benodigde opvang en de gewenste investering.

1. Tijdelijke noodoplossingen

Tijdelijke noodoplossingen zijn bedoeld voor acute situaties en hebben een zeer korte gebruiksduur van maximaal 1 tot 2 jaar. Ze kenmerken zich door een snelle realisatie.

1.1 Tenten

Tenten hebben een verwachte gebruiksduur van minder dan 1 jaar en een uitvoeringsdoorlooptijd van 2 maanden. Ze dienen als snelle, zeer tijdelijke opvang en gaan gepaard met hoge huur- en verbruikskosten.

1.2 Modulaire units (tijdelijk)

Deze units zijn geschikt voor een gebruiksduur van 1 tot 2 jaar en kunnen binnen 4 maanden worden gerealiseerd. Ze zijn snel inzetbaar, maar hebben een beperkte levensduur en relatief hoge huur- en verbruikskosten.

1.3 Cruiseschepen

Deze schepen zijn geschikt voor een gebruiksduur van 1 tot 2 jaar en kunnen zeer beperkt worden gerealiseerd omdat deze boten al in gebruik zijn en er geen nieuwe boten met dit doel worden gemaakt. Op dit moment is er een tekort, ze hebben een beperkte levensduur en extreem hoge huur- en verbruikskosten.

2. Semi-permanente oplossingen

Semi-permanente oplossingen bieden een langere termijnperspectief dan noodoplossingen en zijn geschikt voor middellange gebruiksduur van tussen de 3 en 10 jaar.

2.1 Modulaire units (semi-permanent)

Deze units hebben een verwachte gebruiksduur van 5 tot 10 jaar en een uitvoeringsdoorlooptijd van 6 maanden. Ze zijn flexibel en snel te plaatsen voor een middellange termijn.

2.2 Eenvoudige transformaties (vastgoed)

Deze optie betreft de snelle aanpassing van bestaand vastgoed voor tijdelijk gebruik, met een verwachte gebruiksduur van 3 tot 5 jaar. De uitvoeringsdoorlooptijd hiervoor is 4 maanden.

3. Permanente oplossingen

Permanente oplossingen zijn gericht op een zeer lange gebruiksduur en vormen de basis van duurzame huisvesting.

3.1 Nieuwbouw

Nieuwbouw heeft een verwachte gebruiksduur van meer dan 50 jaar. De realisatie hiervan vergt een langere uitvoeringsdoorlooptijd van 18 maanden en betreft traditionele bouw met een zeer lange levensduur.

3.2 Modulaire units (permanent)

Voor duurzame huisvesting zijn er modulaire units met een verwachte gebruiksduur van meer dan 10 jaar. De realisatie hiervan duurt maximaal 8 maanden, wat deze tot duurzamere modulaire oplossingen maakt met een langere levensduur.

3.3 Permanente transformaties (vastgoed)

Dit omvat grondige verbouwingen van bestaand vastgoed voor langdurig gebruik, met een verwachte gebruiksduur van meer dan 10 jaar. De uitvoeringsdoorlooptijd bedraagt 12 maanden.

Wegingsfactoren

Wegingsfactoren per onderdeel per doelgroep (voorbeeld) Uitgangspunt: De wegingsfactor is een getal tussen 0 en 5, waarbij:

- 0 = onbelangrijk
- 1 = verwaarloosbaar
- 2 = beperkt belangrijk
- 3 = relevant
- 4 = cruciaal
- 5 = essentieel

Door het toepassen van wegingsfactoren kunnen we aangeven in hoeverre bepaalde randvoorwaarden relevant zijn voor een specifieke locatie of doelgroep. Dit biedt inzicht in de haalbaarheid van locaties voor bepaalde doelgroepen en verklaart ook waarom sommige locaties niet geschikt zijn. Hier zijn twee voorbeelden ter verduidelijking:

Voorbeeld

Voor amv'ers (alleenstaande minderjarige vreemdelingen) is een meer dynamische woonomgeving cruciaal voor hun ontwikkeling en voorbereiding op een toekomstperspectief. Deze stimuleert sociale interactie en biedt directe toegang tot maatschappelijke activiteiten; iets wat een industrieterrein niet voldoende kan bieden.

Voorbeeld

Voor diverse kwetsbare doelgroepen is prikkelarme huisvesting essentieel voor hun welzijn en stabiliteit. Dit betekent een rustige omgeving met voldoende privacy en structuur; iets wat een dynamische, open groepsruimte of drukke locatie niet kan bieden.